

Interview met interim-voorzitter Frits Boss:

“Bovenaan de doel lijst: goede communicatie naar de leden”

Doorwerken en pensioen uitstellen tot AOW ingaat?

18 Meet & Greet
voor slapers

*Bestuurslid Pensioenfonds ING
Peter van Meel:*

12 **‘Ik wil bereiken dat het
Pensioenfonds over vier jaar
net zo solide is als nu’**

van de redactie

Ja die slapers. Daarover spreken de bestuursleden momenteel vaak. Want de groei van de vereniging is iets dat niet alleen de nieuwe interim-voorzitter Frits Boss stevig op het netvlies heeft staan, maar alle bestuursleden. Hoe boeien we deze slapers die vaak nog volop aan het werk zijn en nog even op hun pensioen moeten wachten?

Het eerste en allerbelangrijkste argument is natuurlijk onze inspanningen om onze belangen bij het Pensioenfonds ING (PFI) en het NN CDC Pensioenfonds te behartigen. Via constructief overleg met de fondsen maar ook als het moet als luis in de pels waarbij wij ons het kaas niet van het brood laten eten. Er is veel aan de hand in de economie. In de recente troonrede werd over pensioenen amper gerept. Zeer tot ongenoegen van menige ouderenorganisatie.

Als de politiek er niet mee bezig is, moet de vereniging een flinke vuist kunnen maken.

Naar onze eigen pensioenbeheerder en in koepelorganisaties voor ouderen. Pensioenen zijn immers té belangrijk om deze aan het toeval en de goedwillendheid van anderen over te laten. Daarvoor hebben we een flink ledenbestand nodig, liefst eentje dat groeit. Het idee leeft om de slapers te interesseren met netwerkbijeenkomsten en ze aan te spreken met moderne communicatiemiddelen. Met deze nieuwe editie van VO-NN Belang willen we onderstrepen dat goede informatievoorziening een sleutel is tot een bloeiende vereniging.

In deze editie deelt de interim-voorzitter zijn eerste indrukken en gedachten met ons.

Frits kijkt goed naar de communicatie en de aantrekkelijkheid van de vereniging voor slapers. De informatievoorziening met media beschouwt hij als een belangrijke succesfactor. Niet onlogisch dat daarom ook vice-voorzitter Jacqueline Alders de communicatie van de vereniging in haar portefeuille heeft gekregen. De kick-offdag, binnenkort worden de details bekendgemaakt, zal de nieuwe toon zetten van de muziek van dit nieuwe bestuur en deze ledenraad.

Ook Peter van Meel, bestuurslid van Pensioenfonds ING licht in deze editie het PFI-beleid toe. Soliditeit in turbulente economische tijden staat bij hem voorop. Een zeer geruststellende constatering van deze belangrijke gesprekspartner van de VO-NN. Het inzetten van slapers in het bestuur van de vereniging zal zeker uitwerken in de aantrekkelijkheid van de vereniging om nieuwe slapers als leden aan te trekken.

Ja die slapers... daarmee gaat het wel goed komen.

De kernredactie

Inhoud:

8 VERENIGINGSNIEUWS

- › *Met de aanbieding Wijn van de maand, In memoriam en de nieuwe leden*

9 PUZZEL MEE

18 MEET & GREET

- › *Voor 'slapers', in Veenendaal en Leiden*

20 MIJN CREATIE

- › *Dichter Thom Schrijer: "Ik had feeling voor taal"*

4 INTERVIEW

Frits Boss

"Bovenaan de doelist: goede communicatie naar de leden"

10

'Goed en veilig houden van de pensioenen'

De drive van ledenraadslid Stefan Dalinghaus

Laatste nieuws:

7 Ferdi Jonkman nieuwe VO-NN-voorzitter

12 UW BELANG

- PFI-bestuurslid Peter van Meel:
'Ik wil bereiken dat het Pensioenfonds over vier jaar net zo solide is als nu'
- Commissie SEB:
Zilveren Kruis: 'Laat je medicatie beoordelen'
- Aandacht voor
vrijwilligerswerk
- Commissie Pensioenen:
Doorwerken en pensioen uitstellen tot AOW ingaat?

Colofon: VO-NN belang is het ledenmagazine voor de leden van de Vereniging Oud-medewerkers NN Group.

Uitgever

Stichting Bovom, Paul Barten

Kernredactie

Paul Barten
Hans Nijenmanting
Ewald Wagenaar
Gerard van Weerdhuizen

Vormgeving

BADE Creatieve Communicatie

Productie

Graphic Support

Redactieadres

Administratie VO-NN,
Gerard van Weerdhuizen.
Postbus 499, 1400 AL Bussum,
e-mail: info@vo-nn.nl.
Actueel nieuws over de VO-NN
is te vinden op de website
www.vo-nn.nl.

Ledeninformatie

Voor vragen over het lidmaatschap, de collectieve belangenbehartiging op het gebied van pensioenen en op sociaal terrein of om een adreswijziging doorgeven, neemt u contact op met de administratie.
De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden teksten in te korten.

Contact

Postbus 499
1400 AL Bussum
telefoon 035 71 10 298
email info@vo-nn.nl
rek nr. NL53INGB0653892071
www.vo-nn.nl

© VO-NN, Bussum, 2016.

A portrait of an older man with grey hair and blue eyes, wearing a red and white striped shirt. He is looking directly at the camera with a slight smile. In the foreground, a wooden gavel lies on a white surface. A semi-transparent white box with rounded corners contains the title and subtitle text.

“Bovenaan de doelijst: goede communicatie naar de leden”

Interim-voorzitter Frits Boss vol plannen

Met ruime bestuurs- en managementervaring trad Frits Boss deze zomer aan als voorzitter van de VO-NN. Als interim-voorzitter om precies te zijn. Een paar vragen aan Frits.

Frits Boss maakt een relaxte indruk. Als hij voor de groep spreekt, gaat dat met een gemak waarop menige beginnende spreker jaloers zou kunnen zijn. Uit zijn hoofd, rustig, alsof hij hardop denkt. Hij is een man van de inhoud. En 'behoorlijk kritisch' zoals hij zelf zegt. Want hij wil resultaat zien.

Waarom interim?

Frits: "Dat is vooral een praktisch probleem: ik woon in Assen en voor alle vergaderingen en overleggen, toch snel een paar keer per maand, moet ik

onder meer een organisatieverandering in ruim een jaar. Ik doe dus niet graag lang hetzelfde. Het wordt dan gauw routine en dan verlies ik een beetje mijn concentratie.

Hoelang ga je voorzitter zijn?

"Ik ben in gesprek met een kandidaat. Ik streef ernaar om in november dit jaar een nieuwe voorzitter te hebben gevonden. De kans daarop is fifty-fifty. Toen me werd gevraagd om me verkiesbaar te stellen in de ledenraad, heb ik gezegd dat ik dat wel wilde doen

het NN CDC-fonds. Liefst zie ik een voorzitter uit die categorie, iemand die nog met de poten in de modder staat."

En wat is je ambitie met VO-NN?

"We hebben nu zo'n 3.200 leden. Het streven is om daar 4.000 van te maken, ruim twintig procent erbij, dat is heel ambitieus. Maar als ik kijk hoeveel ex-NN'ers en NN-pensioengerechtigden nog geen lid zijn... Maar bovenaan de doellijst van het bestuur staat de communicatie naar de leden en met name ook naar de leden van de ledenraad,

*Interim-voorzitter VO-NN Frits Boss temidden van bestuurs- en ledenraadsleden:
"Ik denk dat het bestuur zich vooral moet inzetten op belangenbehartiging en de groei van het aantal leden."*

dan naar het centrum van Nederland afreizen. Iedere keer vier uur in de auto is me te veel."

Maar wat zou je willen?

"De interim-rol past wel bij me. Het moet me niet te lang duren en de periode moet overzichtelijk zijn. Ik ben resultaatgericht en als het doel is bereikt, wil ik weer verder. Na mijn pensionering zat ik interim in het AXA-bestuur van Nederland als chief communication officer. Het doel was

omdat we als nieuwe vereniging verder moeten. De druk uit de ledenraad om toch wat langer voorzitter te blijven neemt nu wel toe. Ik weet niet hoe het gaat lopen."

Wat zie je als prioriteit?

"Heel belangrijk is het vinden van nieuwe en jongere leden. De club moet uitbreiden met ex-NN'ers, in pensioentermen zogeheten slapers; mensen die nu nog werken en in de toekomst een pensioen krijgen van het pensioenfonds ING en

dat zijn de ogen en oren voor ons van de rayons. Daarmee gaat bestuurslid Jacqueline Alders, die ook vice-voorzitter is, zich bezig houden. De communicatie kan beter en moet gewoon goed zijn. Meer inhoudelijke informatie."

Wat is je eerste indruk van de nieuwe vereniging?

"Dat deze goed in elkaar zit en evenwichtig is. Ik zie ook een hoop deskundigheid en weet dat de centen goed geregeld zijn met onze nieuwe pen-

ningmeester Rob Remmerswaal. En, heel belangrijk, ik zie een deskundige en gemotiveerde ledenraad.”

Wat zie je nog meer?

“We hebben een matige website en gebruiken nauwelijks de nieuwsbrief. Het blijkt dat zo’n 18 procent van de leden geen emailadres heeft en 46 procent van de leden ouder is dan 70 jaar. We moeten ons derhalve richten op verjonging en dus meer met digitale communicatiemiddelen gaan werken om als vereniging uit te breiden. Daarbij moeten we ook kijken of en hoe we gebruik kunnen maken van andere sociale media. Met meer leden kunnen we nog meer een vuist maken naar de stakeholders. Ik bespeur wel meer afstand tussen werkgevers en werknemers dan vroeger. Ooit waren mensen trots om voor een bedrijf te komen werken en werden ze als in een warm bad gedompeld en onderdeel gemaakt van een familie, zoals bij NN. Dat verwatert steeds meer. Werken is een middel. En dan kunnen juist nu VO-NN-leden ook als ambassadeurs waardevol zijn voor Nationale-Nederlanden.”

Kenmerkt dat de huidige NN-cultuur?

“Die is nu afstandelijker dan vroeger. Uit gesprekken met mensen die er nu werken, komt naar voren dat men wel tevreden is over het werk, maar ook dat er wat meer afstand met de werkgever wordt ervaren. Ik ken de huidige top van NN niet goed en dat wordt een taak van de nieuwe voorzitter: VO-NN ook daar profileren.”

Hoe kijk je tegen onze belangenbehartiging aan?

“Dat is reden nummer één waarom leden lid zijn van onze vereniging! Ik geloof dat zelfs ruim 75 procent van de leden pensioenbelangenbehartiging belangrijker vindt dan de sociale evenementen, zo bleek uit een enquête. Er wordt beslist het nodige gedaan aan die belangenbehartiging, maar deze is alleen niet zo zichtbaar. Nu is die belegd bij de Bovom-commissies Pensioenen en Sociaal Economische Belangen. Ik denk dat het een goed idee is om de leden meer en nog beter te laten zien wat er speelt en wat we eraan doen. Ik denk dat het bestuur zich vooral moet inzetten op belangen-

Frits Boss

Frits heeft 38 jaar voor ING en Nationale Nederlanden gewerkt. Hij is zijn loopbaan in de noordelijke provincies gestart in de buitendienst van NN-Leven. Daarna werkte hij als directeur verkooporganisatie NN-Leven, directeur NN Landelijke Accounts en directeur ING Assurantiekantoren Nederland.

Na zijn pensionering coachte hij de buitendienstleiding van AXA en vervulde hij ad-interim een bestuursfunctie bij AXA Nederland. Frits is tot 2015 voorzitter van de VSI-Commissie Communicatie (inclusief VSI-Info) geweest en tevens contactpersoon voor de VSI bij Koepel Organisaties voor Gepensioneerden.

behartiging en de groei van het aantal leden. Het organiseren van lokale activiteiten is ook erg belangrijk, maar de initiatieven moeten daarbij vooral uit de rayons komen. Dus vanuit de leden zelf of hun vertegenwoordiger in de ledenraad. Het bestuur faciliteert, stelt budget beschikbaar en coördineert via bestuurslid Henri Kenens, die de evenementen in zijn portefeuille heeft.”

Ben je een kritisch mens?

“Ja behoorlijk. Ik moet ook wel want ik wil me kunnen verantwoorden naar de duizenden leden. Als je als voorzitter niet kritisch bent, hebben we over vijf jaar niets meer. Nu strak aan de wind, om het beter te doen voor de toekomst. We moeten ergens naartoe. Ik ben tijdelijk de schipper die daarbij goed kijkt naar de wind.” (EW)

Laatste nieuws: ledenraad VO-NN kiest Ferdi Jonkman als voorzitter

Bij het ter perse gaan van dit nummer van VO-NN Belang werd bekend dat de ledenraad van VO-NN Ferdi Jonkman gekozen heeft als nieuwe voorzitter van VO-NN. Hij volgt daarmee interim-voorzitter Frits Boss op. Ferdi Jonkman heeft een lange carrière gehad bij ING Bank en Nationale Nederlanden. In 1981 is hij als trainee bij ING-founding father NMB Bank gestart. Na een aantal regionale functies werd hij kantoordirecteur in de regio Gooi Noord met als standplaats Bussum. Via een aantal hoofdkantoorfuncties bij ING Bank is hij hoofd Management Development ING Nederland geworden. In die functie kwam hij ook veel in contact met potentials en directeuren van NN. Vanaf 2000 heeft hij diverse directiefuncties mogen vervullen zoals directeur Westland Utrecht Hypotheekbank en directeur Nationale Nederlanden met als aandachtsgebied banking en captives. Na de integratie van ING en Postbank werd hij verantwoordelijk voor de kantoren- en de verkooporganisatie Particulieren. Zijn laatste functie vervulde hij in het buitenland als vice-president of Bank of Beijing met als aandachtsgebied: kantoren en private banking.

De volgende editie van VO-NN belang bevat een uitgebreide kennismaking met Ferdi Jonkman.

Bestuursleden VO-NN

Rob Remmerswaal – penningmeester

Na een carrière van 22 jaar als extern accountant – eerst bij Ernst & Young en later als audit partner bij Deloitte – startte Rob Remmerswaal (1954) eind 1997 bij ING Group. Binnen de Group Finance (12,5 jaar ING Group en 2,5 jaar ING Verzekeringen) realiseerde hij verschillende veranderingsprojecten. Nu doet hij vrijwilligerswerk voor CDA Lansingerland en de Historische Vereniging Den Bergschen Hoeck. Rob is een ‘slaper’; hij geniet nog geen ING PFI-pensioen maar gaat die, zodra hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt, wel ontvangen.

Kees Tijmsmans – secretaris

Kees begon in 1977 als schoolverlater bij NN Schade, schadecorrespondent Motorrijtuigen MS III. Snel maakte hij de overstap naar Sociale Zaken en groeide uit tot HR-specialist via het projectteam Variabele Werktijden, de afdeling Functiewaardering en de Centrale Ondernemingsraad. In de jaren tachtig werd hij manager P&O en manager Beleidszaken van Sociale Zaken, in welke functie hij de fusie tussen NN en NMB/Postbank actief meemaakte, gevolgd door de functie manager Personeelsontwikkeling bij PZ&O. Van 1995 tot eind 2004 was hij manager HR voor de divisie Intermediair. Daarmee sloot hij zijn ING/NN-periode af om als zelfstandige – en ‘met nog steeds veel plezier’ – verder te gaan.

Jacqueline Alders – lid en vice-voorzitter

Jacqueline Alders (1957) werkte bij Nationale-Nederlanden (ING) van 1985 tot 2014. Zij is geen verzekeringsdeskundige, wel heeft ze veel verstand van en ervaring met het organiseren en het verbeteren van processen en administraties. Jacqueline is goed in het analyseren en oplossen van problemen en dat heeft zij in diverse functies kunnen bewijzen. “Ik ben van plan om goed na te gaan wat voor de leden belangrijk is en dat over te brengen naar het bestuur, NN, pensioenfondsen etc. En samen met de leden acties te ondernemen die voor ons allemaal nuttig zijn”, vertelde ze in de verkiezingsuitgave van VO-NN Belang eerder dit jaar.

Henri Kenens – lid

In 1970 begon Henri als informatieanalist bij Nationale-Nederlanden in de administratieve organisatie. Daarna was hij werkzaam in diverse leidinggevende functies en verantwoordelijk voor de automatisering, het beheer en het onderhoud van financiële systemen. In 1996 stapte hij naar Amsterdam over, naar het toenmalige bedrijfsonderdeel Controlling & Accounting van ING Groep als senior-medewerker Informatiemanagement Verzekeringen, waar hij tot zijn pensioen in 2011 werkzaam bleef. In 2012 werd hij voorzitter van de VSI-regio Haaglanden. In het bestuur vervult Henri de rol van evenementencoördinator.

Van links naar rechts, Rob Remmerswaal, Frits Boss en Henri Kenens.

Kees Tijmsmans

Jacqueline Alders

Kick-off VO-NN in voorbereiding

Het moet een daverende start worden van de VO-NN. Onder leiding van evenementen-coördinator en bestuurslid Henri Kenens zijn diverse ledenraadsleden al actief aan het onderzoeken en overleggen over de inhoud, locatie en datum van deze kick-off van de nieuwe vereniging.

De locatie-eisen zijn helder: goed bereikbaar, representatief en centraal gelegen in het land. Ergens in het vierde kwartaal zal de landelijke bijeenkomst voor alle leden van de VO-NN worden gepland.

Bij het ter perse gaan van deze editie van VO-NN Belang waren de datum en locatie nog niet bekend: deze zullen via de website www.vo-nn.nl en de emailnieuwsbrief worden bekendgemaakt zodra die gegevens wel beschikbaar zijn.

Op de kick-offdag zal het bestuur zich presenteren en is er alle gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen. Bestuur, ledenraad en leden kunnen die dag bovendien luisteren naar informatieve, boeiende en deskundige sprekers. Deze landelijke dag wordt vanuit het bestuur geïnitieerd. Frits Boss: "Uiteraard kunnen daarnaast ook in de rayons regionale activiteiten en bijeenkomsten worden georganiseerd. Het initiatief hiervoor moet echter uit de rayons komen. Bestuurslid Henri Kenens coördineert die."

Nog geen emailnieuwsbrief ontvangen?

Email je naam en emailadres naar bovom.info@gmail.com.

Wijnaanbieding van de maand oktober

Speciaal voor VO-NN-leden – zijn deze maand heerlijke wijnen van La Villette, Frankrijk – Languedoc geselecteerd.

Het doel van de La Villette-wijnmakers is een wijn te maken met de authentieke en romantische Franse uitstraling voor drinkers wereldwijd.

La Villette Chardonnay – Gemaakt van Chardonnay-druiven. De druiven gisten tien tot twaalf dagen op eiken vaten en rijpen vervolgens zes maanden 'sur lie'. Deze chardonnay heeft een verfrissende geur met citroen, banaan en peer gevolgd door warme aroma's van geroosterd brood en vanille. In de mond een rijke, volle smaak met geroosterde noten, toast en vanille en een zachte zuurgraad.

La Villette Grenache Syrah Mourvèdre – Deze blend bestaat voor 50% uit Grenache-, 40% Syrah- en 10% Mourvèdre-druiven. In de neus een rijke geur met aroma's van zwarte bessen en rood fruit gevolgd door bloemen en kruiden. In de mond een rijke smaak met vol fruit en tonen van zoethout en elegante tannines. De bestelling (€ 5,49 per fles) kan samengesteld worden zoals je zelf wilt. Vanaf twaalf flessen wordt de wijn gratis thuis bezorgd in heel Nederland.

Bestellen: <http://dewijnzaak.nl/vsi-wijnaanbieding-vandemaand>. Er kan ook een combinatie gemaakt worden met andere wijnen op de website.

Nieuwe leden

In de afgelopen periode zijn 9 oud-collega's lid geworden van de VO-NN. Hierbij worden zij van harte welkom geheten bij onze vereniging.

- Dhr. R Bakker, Doorwerth
- Dhr. HH den Braven,
- Hoogblokland
- Dhr. J.H. Brill,
- Hendrik-Ido-Ambacht
- Dhr. L.P. Deneer, Berlicum NB
- Mw. P.H.M.L. Engelen-
- Wintraecken, Oud-Beijerland
- Dhr. CLJM Jochems, Rijsbergen
- Dhr. J.W.J. Martens,
- Capelle aan den IJssel
- Dhr. H H J van der Zwet,
- Noordwijkerhout

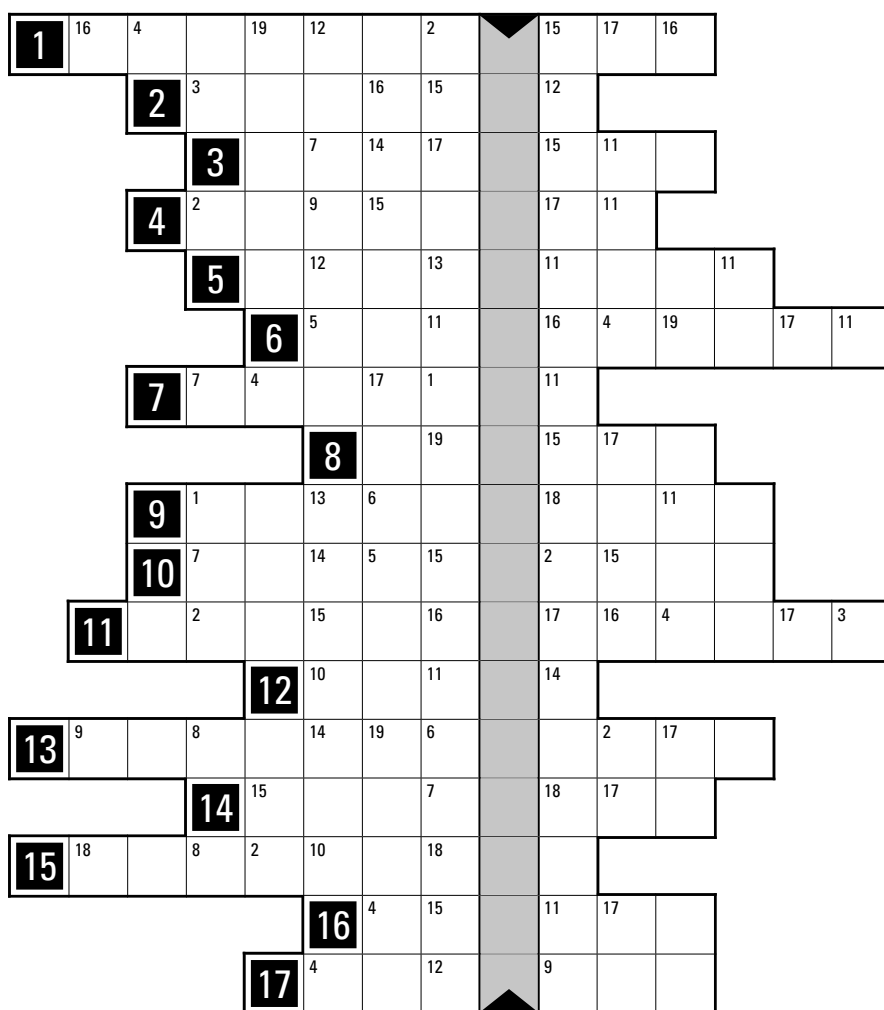
In memoriam

De vereniging is voor haar mutaties in het ledenbestand afhankelijk van de informatie van de leden zelf. En in geval van overlijden van informatie hierover van de nabestaanden. Het komt voor dat we wél een overlijden doorkrijgen maar niet de overlijdensdatum. De volgende leden zijn ons in de achterliggende periode ontvallen.

• Mw. C.E.H. Houdijk-	• Dhr. C.W. Siemons, Eindhoven
• Weerdenburg, Zwijndrecht	• Dhr. L. Verwoert, Alblasserdam
• Dhr. C.M.G. Klaare, Rotterdam	• Mw. M. van Wijk-Schults,
• Dhr. P.P. van Kleef, Schiedam	• Victoria Bc
• Dhr. H. Peereboom,	•
• Egmond aan zee	•

Wij wensen de nabestaanden veel kracht bij het verwerken van dit verlies.

- 1 financiële raad
- 2 kashouder
- 3 prijsbepaling
- 4 wissels in vreemde valuta
- 5 percentages
- 6 fiscaal aantrekkelijk geld bewaren bij een financiële instelling
- 7 van de bank halen
- 8 prijsopgave
- 9 mandaat
- 10 het opheffen van een overeenkomst
- 11 praatje met een deskundige
- 12 rendement
- 13 handel in vreemd geld
- 14 verbinden met een computer
- 15 auto voor valutatransport
- 16 elektronisch betalen
- 17 franco

© DENKSPORT PUZZELBLADEN

Vul de goede antwoorden in. Gelijke getallen zijn gelijke letters. Bij juiste invulling leest u in de gearceerde kolom de oplossing. De oplossing van de puzzel vindt u op pagina 11.

Prinsjesdag 2016:

minimaal plusje stemt ouderen nog niet vrolijk

Een klein plusje, dat is wat ouderen na acht jaar koopkrachtdaling hooguit krijgen. Nibud deed onderzoek in opdracht van ouderenorganisaties KBO-PCOB, NVOG (de organisatie waarbij VO-NN is aangesloten), KNVG en NOOM.

Senioren geloven niet zomaar in echt koopkrachtherstel tijdens een verkiezingsjaar. Daarvoor is de kloof met werkenden te groot geworden. Reparatie is hard nodig. De nieuwe Nibud-cijfers bevestigen

wat veel ouderen al aan den lijve ervaren. Reden voor de ouderenorganisaties om niet mee te juichen met het positief gebrachte Prinsjesdagnieuws. Zo blijkt dat ouderen met een gemiddeld pensioen er onder kabinet Rutte I en -II

tot wel 6,7% op achteruit gingen. De site van de ouderenorganisatie PCOB geeft een samenvatting van het Nibud-onderzoek. De link erheen staat op www.vo-nn.nl.
Bron: nieuwsbrief NVOG en www.pcob.nl.

A close-up portrait of a middle-aged man with light brown hair and a beard, smiling. He is wearing a dark blue suit jacket, a white shirt, and a dark tie. The background is a blurred outdoor scene with greenery and a building.

‘Goed en veilig houden van de pensioenen’

Ledenraadslid Stefan Dalinghaus

Hij is wat in onze pensioenkringen een 'slaper' wordt genoemd: hij heeft wel recht op een pensioen, maar geniet het nog niet omdat de pensioengerechtigde leeftijd nog niet is bereikt. Stefan Dalinghaus werkte lang bij NN en werd dit jaar gekozen in de ledenraad van VO-NN. Een paar vragen aan hem.

In de verkiezingskrant eerder dit jaar zei Stefan zich te willen vastbijten in pensioenzaken: "De vereniging behartigt mijn belangen en ik wil daar graag iets tegevoeren stellen. Ook is het voor mij een mooie gelegenheid om me regelmatig vast te kunnen bijten in pensioenzaken. Ik wil de belangen van alle leden, jong en oud, goed behartigen." Pensioenzaken, daarop wil Stefan zich focussen.

Wat heb je al gehoord of gezien van de vereniging?

Stefan: "Ik heb nog niet heel veel gehoord of gezien. In deze tijd ontstaat er maatschappelijk steeds meer discussie tussen generaties over pensioenen. Ik vind het belangrijk om een bijdrage te leveren aan een zuiver en integer debat hoe de pensioenen voor alle partijen nu en in de toekomst goed en veilig gehouden kunnen worden."

Wat drijft je hier persoonlijk bij?

"Mijn motivatie is dat verandering en verbetering niet plaatsvindt door af te wachten, maar door je actief in te zetten en een bijdrage te leveren aan de verschillende zaken die anders of beter kunnen."

Je bent tegenwoordig docent aan de Hogeschool van Amsterdam. Kun je daarover iets meer vertellen?

"Ik ben docent en teammanager aan de Hogeschool van Amsterdam. Daar stuur ik een team aan van ongeveer twintig docenten binnen de vakgroep Commerciële Economie aan. Daarnaast ben ik verantwoordelijk voor de ontwikkeling, vernieuwing en borging van het Salesonderwijs binnen de vakgroep Commerciële Economie van de hogeschool. CE is een grote opleiding met ongeveer 5.000 studenten en 125 docenten. Ik werk hier ruim fulltime."

Wat vind je leuk aan dit werk?

"Wat ik vooral heel erg leuk vind, is jonge mensen enthousiast maken voor sales en mijn kennis en ervaring met jongeren delen. Daarnaast vind ik het mooi om een bijdrage te leveren aan

Stefan Dalinghaus

Na zijn commerciële opleiding ging Stefan (48) aan de slag als accountmanager Levensverzekering en Pensioen om het intermediair te ondersteunen in haar adviezen richting klanten en het realiseren van de gestelde targets. Daarna werd hij teamleider Schade Premie Acceptatie en stuurde hij een team van 35 acceptanten voor particuliere schadeverzekeringen aan in Rotterdam. Een van de laatste functies in zijn ruim 22-jarige carrière bij NN was rayondirecteur Sales waarbij hij een team van accountmanagers in aanvankelijk de regio Noordwest en later Noordwest en West-Nederland aanstuurde. "Daarnaast was ik ook gedurende een aantal jaren de verantwoordelijke salesmanager voor ontwikkeling en vernieuwing van de pensioenproducten van NN."

Tijdens zijn dienstverbanden deed hij verschillende opleidingen, zoals NIMA A, B en C en MSc. Marketing, WFT leven, schade, algemeen en CPA (gecertificeerd pensioenadviseur).

Tegenwoordig is hij teamleider aan de Hogeschool van Amsterdam, afdeling Commerciële Economie.

Stefan is getrouwd ("25 jaar") en hij heeft drie kinderen van 15, 17 en 20 en woont in het centrum van Haarlem.

de ontwikkeling van het lesmateriaal en om de cultuur binnen het docententeam enigszins te veranderen."

En wat doe je naast je werk?

"Ik ben fanatiek hardloper, in september liep ik mijn derde marathon en in april ga ik de marathon van Boston lopen. Daarnaast tennis ik en lees ik graag."

Heb je andere vrijwillige of betaalde functies?

"Ik ben al een aantal jaren actief binnen de tennisvereniging, een paar jaar als voorzitter en nu als commissielid van de recreatieve commissie. Daarnaast ben ik 30 jaar bloeddonor voor het Rode Kruis, iets wat iedereen zou moeten doen."

Wat was je gevoel bij de eerste VO-NN-bijeenkomst?

"Een weerzien van oude bekenden, maar ook gelijk weer het gevoel van de oude NN-cultuur, bijzonder om te merken."

Hoe is het voor je om een van de jongere ledenraadsleden te zijn?

"Ik vind het prima om een van de jongeren te zijn, graag zelfs. Het beïnvloedt mijn functie in de zin dat ik vooral in de avonduren zaken kan oppakken. Want overdag heb ik een drukke baan. Ik kijk niet als gepensioneerd naar VO-NN maar als iemand die nog een belangrijk deel van zijn werkzaam leven voor zich heeft en dat kan soms een verrassend perspectief bieden."

De oplossing van de puzzel, pagina 9:

1 spaaradvies, 2 kassier, 3 notering, 4 deviezen, 5 procenten, 6 banksparen, 7 opnemen, 8 tarief, 9 machtiging, 10 ontbinding, 11 adviesgesprek, 12 winst, 13 valutahandel, 14 inloggen, 15 geldwagen, 16 pinnen, 17 portvrij
verzekeringsagent

**PFI-bestuurslid
Peter van Meel**

12

UIT DE COMMISSIES

- › Zilveren Kruis: 'Laat je medicatie beoordelen'
- › Aandacht voor vrijwilligers
- › Doorwerken en pensioen uitstellen tot AOW ingaat?

14

'Ik wil bereiken dat het Pensioenfonds over vier jaar net zo solide is als nu'

Bestuurslid Pensioenfonds ING Peter van Meel

Pensioenfonds ING heeft de gouden Pensioen Pro Award voor het 'Beste Nederlandse pensioenfonds van 2016' gewonnen. Mede dankzij het behoudend beleggingsbeleid staat het pensioenfonds er goed voor. Reden om eens te praten met bestuurslid Peter van Meel die de pensioengerechtigden vertegenwoordigt en als aandachtsgebied onder meer het beleggingsbeleid heeft.

Sinds april 2016 bent u benoemd als bestuurslid namens de pensioengerechtigden. Zelf bent u, geboren op 30-12-1970, betrekkelijk jong, maar u heeft toch al een indrukwekkende loopbaan achter de rug. Wilt u hier iets over vertellen?

Peter: 'Na mijn opleiding econometrie ben ik begonnen bij de offerteafdeling van NN. In deze tijd heb ik mijn opleiding tot actuaaris gedaan om vervolgens bij het actuaariaat te gaan werken. In eerste instantie was ik vooral cijfermatig en analytisch aan het werk.

Mijn interesse was en is breder. Daarom heb ik via diverse functies binnen NN en later buiten NN mij breder kunnen ontwikkelen, zodat ik ook de samenhang van factoren kan beoordelen en kan laten meewegen in beslissingen. In vele gevallen was ik betrokken

bij afdelingen en organisaties die in de opbouwende fase waren. Dit betekende dat ik vaak samenwerkte in teamverband met collega's van verschillende disciplines. Iets wat ik altijd heel leuk heb gevonden, en nog vind, en waar ik nog steeds baat bij heb. Zeker ook binnen het bestuur.'

Wat houdt uw bestuurstaak in en waarom bent u de geschikte man voor deze baan?

'In 2015 is een vacature beschikbaar gekomen voor de functie van bestuurslid namens de pensioengerechtigden. Hierop heb ik gereageerd. Na het doorlopen van de selectieprocedure ben ik voorgedragen door het Verantwoordingsorgaan namens de pensioengerechtigden. Voor het besturen van een pensioenfonds zijn specifieke kennis en competenties nodig. Mijn opleiding

gecombineerd met hetgeen ik in mijn loopbaan tot nu toe heb gedaan, sluiten aan bij de gevraagde kennis en competenties. Daarnaast is gezond boerenverstand ook belangrijk.'

Hoewel uw loopbaan zich gedeeltelijk heeft afgespeeld binnen ING en met name binnen NN, heeft u nu een eigen adviesbureau en bent u in feite een onafhankelijk adviseur. Is dit belangrijk voor uw functie als bestuurslid van het Pensioenfonds ING?

'Het is belangrijk om als bestuurslid onafhankelijk te handelen. Natuurlijk ben ik bestuurslid namens de pensioengerechtigden, maar een kernprincipe van goed pensioenfondsbestuur is dat alle handelingen en besluitvorming gebaseerd zijn op evenwichtige belangenafweging. Het feit dat ik ook een onafhankelijk adviseur ben, helpt mij in deze taak.'

U bent net gestart als bestuurslid, toch wil ik u vragen, stel het is vier jaar later, wat heeft u dan bereikt?

'Zoals u weet, implementeert het pensioenfonds per 1 januari 2017 een nieuw bestuursmodel. Op dit moment is nog niet bekend hoe de bestuurssamenstelling eruit zal zien. Als ik onderdeel

van die bestuurssamenstelling mag uitmaken, wil ik bereikt hebben dat het pensioenfonds nog steeds zo solide is als nu. Dit geldt dan onder andere voor de dekingsgraad en de vooruitzichten om de pensioenen met een grote mate van zekerheid te kunnen indexeren (verhoging van de pensioenen of toeslagverlening) in de toekomst. Daarnaast wil ik bereikt hebben dat het pensioenfonds intensiever samenwerkt met de CDC fondsen, zodat wij de (gevozen) deelnemers en pensioengerechtigden gezamenlijk nog beter van dienst kunnen zijn.'

Pensioenfonds ING heeft de gouden Pensioen Pro Award gewonnen voor 'Beste Nederlandse Pensioenfonds 2016'. Hoe belangrijk is zo'n prijs voor de leden?

'Het belangrijkste is en blijft dat het pensioenfonds haar doelstellingen kan waarmaken. Het winnen van een prijs is een duidelijk signaal dat wij met z'n allen samen op de goede weg zijn. Dit betekent natuurlijk niet dat wij nu stil kunnen blijven zitten. Wij moeten op de ingeslagen weg verder gaan zodat de leden ook in de toekomst zien dat wij hard werken om voor een zo goed mogelijk pensioen te zorgen'

Het pensioenfonds is een gesloten fonds en kent 70.000 leden. Hoe kan in deze tijd van Brexit, lage rentes, toch een grote mate van pensioenzekerheid worden geboden?

'De financiële markten zijn inderdaad turbulent. Natuurlijk zal dit altijd de kengetallen van het pensioenfonds beïnvloeden. Om de gevolgen van schommelingen op de financiële markten te beheersen hebben wij een overzicht gemaakt van de financiële risico's die wij lopen en hebben wij duidelijke grenzen vastgesteld voor de

mate waarin wij deze risico's willen lopen. Door voorzichtig te handelen en de risico's voor een groot deel af te dekken, beperken wij de gevolgen en proberen daarmee een grote mate van pensioenzekerheid te bieden.

Iedereen moet zich wel realiseren dat wij door het afdekken van risico's zowel de negatieve als de positieve impact van financiële schommelingen beperken. Zo zal ons fonds als de rente weer zou gaan stijgen, minder profiteren dan andere fondsen die het renterisico in mindere mate hebben afgedekt.'

Van belang voor alle deelnemers is de toekomstbestendigheid van ons pensioenfonds. Het bestuur heeft in 2015 uitvoerig onderzocht of splitsing van het fonds wenselijk en noodzakelijk is. Daarbij is concreet gekeken naar beleggingen, communicatie en pensioenadministratie. Na overleg met het Verantwoordingsorgaan heeft het bestuur besloten om nog niet verder te gaan op dit pad. Is een voorgenomen splitsing voorgoed van de baan?

'Pensioenfondsbesturen hebben hun eigen verantwoordelijkheid om in het belang van alle stakeholders de toekomst vorm te geven. Daarbij komt dat ook toezichthouder DNB het vormgeven van de toekomst als een actueel thema ziet. Van fondsen wordt verwacht dat ze een goed doortimmerde visie en strategie hebben, en de regie over hun eigen toekomst hebben. Dit betekent dat de strategie altijd op de agenda van het bestuur blijft staan en ook moet staan. Onderdelen van deze strategie zijn en blijven een goede risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. Dit zijn belangrijke aspecten om te komen tot een zorgvuldig besluit over de splitsing.'

Het bestuur heeft ook gekeken naar de inrichting van het fonds wat betreft toekomstbestendigheid. In 2017 komt er een nieuw bestuursmodel, waarin naast uitvoerende bestuursleden ook toezichthoudende (niet uitvoerende) bestuursleden zitting hebben. Kunt u uitleggen wat dit voor de leden betekent? En blijven huidige bestuursleden dan in het bestuur zitten?

'Voor de hoogte van de pensioenen van de leden en de toeslagambitie heeft

Peter van Meel, bestuurslid Pensioenfonds ING:

"Het winnen van een prijs is een duidelijk signaal dat wij met z'n allen samen op de goede weg zijn."

deze wijziging van bestuursmodel geen gevolgen. De doelstelling van het pensioenfonds blijft ongewijzigd. Daarin zit de wijziging dus niet. Wat wel verandert is de rol die de niet uitvoerende bestuursleden hebben. Zij zullen in het nieuwe model een toezichthoudende rol hebben. Dat betekent dat beide geledingen in gezamenlijkheid de algemene beleidslijnen uitzetten. Vervolgens voeren de uitvoerende bestuursleden dat algemene beleid uit en houden de niet uitvoerende leden van het bestuur daar toezicht op. Hoe de personele invulling van het nieuwe bestuur eruit zal zien, is op dit moment nog niet bekend. Dit is een proces dat wij zorgvuldig doorlopen.'

Rients Prins heeft als voorzitter bij de overhandiging van de prijs gezegd: 'We zijn een gesloten fonds en een gezond fonds, mede dankzij de eerdere financiering door ING. We nemen niet meer risico dan nodig om aan onze verplichtingen en indexatieambitie te voldoen.'

Wat mij opvalt bij de indexatie is dat er verschillen zijn, voortkomend uit verplichtingen uit het verleden, tussen de mate van indexering bij de deelnemers. Zo hebben degenen die een indexatie krijgen gekoppeld aan de consumentenprijsindex per 1 januari 2016 0,44% toeslag ontvangen tegen 0,75% toeslag per 1 juli 2016 voor degenen die de loonontwikkeling NN volgen. Hoe kijkt u hier tegen aan?

Toeslaggroep	Prijsindex	Cao NN Group	Cao ING Bank
Cumulatief toegekend	1,19%	1,25%	1,25%
Percentage van de maatstaf (indexatieresultaat)	100%	100%	100%

'Als bestuur is het enerzijds onze verantwoordelijkheid om de bepalingen zoals die zijn vastgelegd in de pensioenreglementen te volgen. Dat dit betekent dat de toeslagbepalingen voor de diverse deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden verschillend kunnen zijn, is een gegeven. Anderzijds moet het bestuur alle belangen evenwichtig afwegen bij het toekennen van toeslagen uit de eigen middelen. Daarbij weegt mee dat in het bedrag dat de werkgever heeft gestort bij de financiële onafhankelijkheid van het fonds rekening is gehouden met een loonontwikkeling die gemiddeld 0,5% hoger is dan de prijsontwikkeling. Overigens valt het op dit moment (juli 2016) wel mee met de verschillen. Het fonds financiert met ingang van 1 januari 2015 de toeslagen uit de eigen middelen. Vanaf die datum zijn (cumulatief) de toeslagen toegekend zoals in bijgaand schema.

De verwachte toeslagen, het bestuur moet hier nog over besluiten, voor de komende periode zijn 1,25% per 1 september 2016 voor degenen die de cao van ING Bank volgen; een nog

onbekende toeslag per 1 januari 2017 voor degenen die de prijsinflatie volgen en 1,25% per 1 april 2017 voor degenen die de cao van NN Group volgen.'

Als ik naar de financiële positie van het fonds kijk, ziet het er wat indexatiezekerheid betreft goed uit. Kunnen met name de gepensioneerden leden, die afhankelijk zijn van hun pensioeninkomen, met vertrouwen de toekomst van het fonds inzien?

'Dat kunnen zij zeker. Maar natuurlijk bestaan er geen garanties. Verder wil ik nog wel aanvullen dat wij een toeslagstafel als leidraad hanteren voor besluiten over voorwaardelijke toeslagverlening en dat deze staffel jaarlijks wordt aangepast vanwege het vergrijzen van het fonds. Zoals Rients het ook gezegd heeft, nemen wij niet meer risico dan nodig om aan onze verplichtingen en toeslagambitie te voldoen. Daarmee proberen wij ervoor te zorgen dat alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden de toekomst van het pensioenfonds met vertrouwen tegemoet kunnen blijven zien.'

Angela van Leeuwen

Commissie Sociaal Economische Belangen

Zilveren Kruis: laat je medicatie beoordelen

De verzekeraar van de collectieve VSI Zorgverzekering Zilveren Kruis biedt de verzekerden een gratis medicatiebeoordeling aan door de eigen apotheker.

Uit onderzoek blijkt dat 65-plussers twee keer vaker in het ziekenhuis belanden als gevolg van verkeerd medicijngebruik dan mensen die jonger zijn dan 65 jaar. Het gaat hierbij om onder meer hartpatiënten, diabetici, reumapatiënten, mensen met nierproblemen of een aandoening van het bewegingsapparaat. Een ziekenhuisopname is vervelend en het kost ook nog eens veel geld. Per jaar zo'n 85 miljoen euro. Medica-

tiebeoordeling kan uitkomst bieden. Dit is een manier om de kwaliteit van de zorg te verbeteren. De apotheker vraagt, met uw toestemming, medische informatie op bij de huisarts. Vervolgens bekijkt de apotheker samen met de patiënt of de medicijnen op de juiste manier gebruikt worden; of de medicatie nog wel nodig is; of er al een nieuwe middel is dat beter werkt. De huisarts en apotheker bekijken ver-

volgens hoe het medicatiebehandelplan er het beste uit kan zien. Als het nodig is nemen zij ook contact op met de specialist. De apotheker zal dit plan met de patiënt bespreken.

De medicatiebeoordeling is bedoeld voor alle medicijngebruikers, maar de hiervoor genoemde patiëntengroepen voor wie deze beoordeling extra relevant is, worden bij deze hierop geattendeerd om gezondheidsklachten in de

toekomst te voorkomen. Een beoordeling is zinvol voor wie zelfstandig woont, patiënt is van 65 jaar of ouder, vijf of meer medicijnen gebruikt en aandoe-ningen heeft.

Belangrijk: het is aan de apotheker om te bepalen of verzekerden in aanmerking komen voor een medicatiebeoor-deling. De apotheker hanteert hierbij de richtlijn Medicatiebeoordeling van de KNMP (de beroeps- en brancheorgani-satie voor apothekers).

De kosten: de medicatiebeoordeling gebeurt in de eigen apotheek en kost de patiënt niets. Ook is de medica-tiebeoordeling voor verzekerden van Zilveren Kruis niet van invloed op het eigen risico.

Zorgverzekering Zilveren Kruis 2017

Vorig jaar hebben wij de collectieve VSI Zorgverzekering bij Zilveren Kruis geïntroduceerd. Ook in 2017 kunt u als lid van onze vereniging deelnemen aan de collectieve verzekering. Het is nu nog te vroeg om over premies en polis-voorwaarden te praten. Wel is duidelijk dat de kortingspercentages gelijk zijn aan die van dit jaar: 10% korting op de premie voor zowel de basisverzekering, als de aanvullende verzekering. Vanaf begin november 2016 informeren wij u over de collectieve verzekering bij Zilveren Kruis. Uiteraard geldt dat ook voor de werkgeverscontract bij ONVZ (voor de gepensioneerden) en de collectieve verzekering Groenzorg (voor degenen die rechten hebben opgebouwd in het ING Pensioenfonds, maar nog niet zijn gepensioneerd).

Bron: Zilveren Kruis.

Noot van de redactie: ook bij ONVZ Zorgverzekeraar is de medicatiebeoor-

deling niet van invloed op het eigen risico.

Aandacht voor vrijwilligerswerk

Cees van Stijn vertelt waarom

Na jarenlang hard te hebben gewerkt, is de hele dag thuiszitten, hoe gezellig ook, geen optie. Dat is de reden waarom veel oud-collega's hebben besloten vrijwilligerswerk te doen. Cees van Stijn is zo'n collega.

Ruim 40 jaar heeft Cees van Stijn in verschillende functies bij ING Bank en haar voorgangers gewerkt. Vanaf 2012, na zijn uitstroom bij ING, zet hij zich in als coördinator Thuisadministratie bij de afdeling Zoetermeer van Humanitas.

Waarom koos jij voor vrijwilligerswerk?

Cees: "Ik kreeg veel vrije tijd en besloot iets terug te doen voor de maatschap-pij. Het vrijwilligerswerk bij Humanitas geeft mij veel voldoening omdat men-sen die het echt nodig hebben, gehol-pen worden."

Wat doe je daar als vrijwilliger?

Cees: "Met 65 andere vrijwilligers begeleiden wij mensen in Zoetermeer die door wat voor oorzaak ook de regie kwijt zijn geraakt over hun thuisadmi-nistratie. Heel vaak is er sprake van een chaotische situatie die soms ook gepaard gaat met een schuldenpositie. Wat wij doen, naast begeleiding naar de afdeling Schuldhulpverlening, is zorgen dat mensen na een periode van bege-leiding zelfstandig met een geordende en gestructureerde thuisadministratie verder zelf uit de voeten kunnen."

Hoe helpt de kennis die je daarbij in het verleden hebt opgedaan?

Cees: "Als coördinator onderhoud ik veel contacten binnen de gemeente. Mijn bancaire achtergrond heeft mij zeker geholpen bij het nemen van deze beslissing. Indien mensen meer willen weten en zich ook in willen zetten als vrijwilliger, kunnen zij direct contact met mij opnemen. ceesvanstijn@humanitaszoetermeer.nl". (AvL)

Kinderziekenhuis zoekt vrijwilligers

Het Willem-Alexander Kinderfonds (WAKF) heeft als stichting het doel het Willem-Alexander Kinderziekenhuis (WAKZ) van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) te ondersteunen. Gezocht worden mensen die vakkennis hebben op het gebied van marketing of communicatie of die een specifiek project willen oppakken om het fonds in een bepaald gebied rond Leiden op de kaart te zetten. Ook worden mensen gezocht die mee willen denken over de toekomst van het fonds (met ANBI-status) in een ambassadeursplatform. Meer informatie kunt u verkrijgen via Ghislaine Ottevanger 071-5262814 of via email g.m.j.ottvanger@lumc.nl.

Commissie Pensioenen

Doorwerken en pensioen uitstellen tot AOW ingaat?

De leeftijd waarop iemand recht krijgt op AOW gaat in stappen omhoog naar 66 jaar in 2018 naar 67 jaar in 2021. De bedoeling is dat werknemers voortaan tot die ingangsdatum van de AOW-uitkering doorwerken. Steeds meer mensen doen dat ook. Als hun aanvullende pensioen eerder ingaat, bijvoorbeeld op 65-jarige leeftijd, levert dat problemen op. Ze krijgen dan te maken met dubbele inkomsten (loon plus pensioenuitkering) wat ongunstig is uit fiscaal oogpunt en voor de inkomensafhankelijke regelingen. Om die reden willen ze ook hun aanvullend pensioen uitstellen tot hun AOW-uitkering ingaat. Dat is mogelijk, mits wordt voldaan aan een aantal voorwaarden, die zijn opgenomen in de Wet op de loonbelasting en de mogelijkheden die pensioenregeling biedt.

Door Hasko van Dalen

De belangrijkste wettelijke voorwaarde is het doorwerkvereiste. Uitstel van de ingangsdatum van het aanvullend pensioen is alleen mogelijk als men na de in de pensioenregeling vastgestelde pensioendatum blijft doorwerken. Dit kan zijn bij de huidige werkgever, bij een nieuwe werkgever, als ondernemer of als zzp-er. In die laatste drie situaties is sprake van uitstel van de ingangsdatum van de slapersrechten uit een vorig dienstverband. Het aantal uren dat men na de datum van pensioenuitstel blijft werken moet ten minste gelijk zijn aan het aantal uren dat de men werkte vóór de pensioendatum uit de pensioenregeling. Als iemand minder uren blijft werken (doorwerken in deeltijd), dan kan het pensioen, wettelijk gezien, alleen worden uitgesteld voor het aantal uren dat men blijft doorwerken. Voor de rest moet het pensioen direct ingaan als een soort deeltijdpensioen. Dit kan uiteraard alleen als de pensioenregeling de mogelijkheid van deeltijdpensioen biedt. Uitstel is ook alleen mogelijk als men vóór de in de pensioenregeling genoemde ingangsdatum om uitstel heeft verzocht.

Daarnaast geldt nog een aantal andere voorwaarden, die hieronder worden toegelicht. Hierbij wordt uitgegaan van de situatie van huidige en voormalige medewerkers van ING Bank en NN Group, die tot eind 2013 pensioen hebben opgebouwd bij het inmiddels gesloten Pensioenfonds ING (PFI) in de Basisre-

geling pensioen 65. In die regeling gaat het pensioen in op de eerste dag van de maand waarin men 65 jaar wordt.

Uitstel bij doorwerken bij ING of NN

Bij doorwerken bij de eigen werkgever mag de pensioenuitkering later ingaan dan de in de pensioenregeling vastgestelde pensioendatum van 65 jaar, uiterlijk niet later dan de maand waarin men 67 jaar wordt. Dat kan dus tot de ingangsdatum van de AOW-uitkering, maar eerder stoppen tussen 65 jaar en de AOW-leeftijd mag ook. Zodra men met werken stopt moet het aanvullend pensioen ingaan.

Als iemand wel blijft doorwerken maar de arbeidsduur verkort (in deeltijd gaat doorwerken), dan kan het pensioen worden uitgesteld voor het gedeelte dat betrokkene nog in deeltijd doorwerkt. Volgens de reglementen van PFI is deeltijdpensioen alleen mogelijk voor 25%, 50% of 75%. Er kan dan ook alleen in die verhoudingen worden uitgesteld. Wie blijft doorwerken na 65 jaar moet de gewenste afwijkende ingangsdatum van het pensioen minimaal vier maanden voor het bereiken van het 65ste jaar bij PFI melden via het formulier 'keuze ingangsdatum (deeltijd) pensioen' van ING Bank of van NN Group. Dit formulier staat op de website van PFI. Bij doorwerken in deeltijd moet uiteraard ook vooraf overleg worden gepleegd met de leidinggevende. Tijdens het doorwerken na het bereiken

de 65-jarige leeftijd wordt nog pensioen opgebouwd. Dat gebeurt niet meer bij PFI, dat sinds 2014 gesloten is, maar bij ING CDC Pensioenfonds of NN CDC Pensioenfonds.

Uitstel bij doorwerken bij een nieuwe werkgever

Wie niet meer bij ING of NN werkt, maar nog wel recht op pensioen van PFI heeft (de zogenaamde slapersrechten) kan ook de ingangsdatum van het pensioen bij PFI uitstellen. Voorwaarde is dan dat als men in dienst van een andere werkgever is, na het 65ste jaar bij die werkgever blijft doorwerken en de gekozen pensioeningangsdatum gelijk is aan de pensioeningangsdatum in de pensioenregeling van die andere werkgever. Deze mogelijkheid is, uit fiscaal oogpunt, vooral van belang voor ex-werknemers van ING of NN die nu in dienst zijn van een werkgever waarbij het pensioen pas op een latere datum dan 65 jaar ingaat. Bij doorwerken in deeltijd is uitstel van pensioen bij PFI niet mogelijk. De regelingen van PFI kennen voor slapers namelijk geen

of en in welke mate de pensioengerechtigde doorwerkt. Hierbij volstaat een jaarlijkse verklaring van de pensioengerechtigde zelf over de mate van doorwerken.

Slapers kunnen hun verzoek om uitstel schriftelijk doorgeven aan PFI, via e-mail of brief en ontvangen daarna een intentieverklaring.

Uitstel bij doorwerken als ondernemer of zzp-er

De Wet op de loonbelasting bevat geen regels voor doorwerken als ondernemer of zzp-er. Op basis van een hardheidsclausule heeft de Staatssecretaris van Financiën echter toegestaan dat pensioenuitstel ook mogelijk is bij doorwerken als ondernemer of zzp-er, in de zin van de belastingwetgeving. Wel gelden hierbij nog aanvullende voorwaarden:

- De pensioenregeling moet de mogelijkheid van uitstel bevatten en de pensioenuitvoerder moet bereid zijn mee te werken aan het uitstel en de daaraan gekoppelde voorwaarden. PFI werkt hieraan mee en vraagt hierbij om een ingevulde intentieverklaring;
- Het aantal werkzame uren na de datum van pensioenuitstel moet ten minste gelijk zijn aan het aantal uren dat de ondernemer of zzp-er voorheen werkzaam was in loondienst. Bij een lager aantal werkzame uren zal het pensioen van PFI direct volledig ingaan, omdat voor slapers niet de mogelijkheid van deeltijdpensioen bestaat.
- Als het ouderdomspensioen als gevolg van het uitstel het niveau van 100% van het laatste in loondienst genoten pensioengevend loon bereikt, is uitstel tot de AOW-leeftijd alleen toegestaan onder de voorwaarde dat het pensioenniveau op 100% wordt bevroren.

Ook hier moet PFI ten minste jaarlijks toetsen of en in welke mate de pensioengerechtigde doorwerkt. Bij deze toetsing volstaat een jaarlijkse ondertekende verklaring van de slaper zelf waaruit blijkt dat hij werkzaam is als ondernemer of als zzp-er, en in welke mate hij dat is. Maar de betrokkene is ook zelf verplicht om een structurele vermindering van de omvang van de gewerkte uren direct aan PFI door te geven. Het verzoek om uitstel kan de ondernemer of zzp-er schriftelijk indienen via e-mail of brief.

Voor uitkeringsgerechtigden geen uitstel mogelijk

Voor mensen met een WAO-of WIA-uitkering is uitstel van het ouderdomspensioen tot de AOW-datum niet toegestaan.

Geen handtekening (ex-) partner vereist

Voor uitstel van de pensioeningangsdatum is geen toestemming van de (ex-) partner vereist. Het verevende pensioen waarop de ex-partner aanspraak kan maken is een afgeleide van het pensioen van de ex-echtgenoot en daarom afhankelijk van de uitstelmogelijkheden van de pensioenregeling en de wijze waarop de ex-echtgenoot die wil benutten.

Effect op het ouderdoms- en partnerpensioen

Wie zijn pensioen later laat ingaan dan de pensioendatum in de pensioenregeling ontvangt later een hoger ouderdomspensioen. Zo wordt gecompenseerd voor de kortere periode waarover men de pensioenuitkering ontvangt. Langer doorwerken heeft echter geen gevolgen voor de hoogte van het partnerpensioen.

Belastingplan 2017

Waarschijnlijk wordt de regeling rond pensioenuitstel volgend jaar drastisch gewijzigd. Het kabinet heeft voorgesteld de doorwerkeis te schrappen. Iedereen kan dan pensioen uitstellen, ongeacht of men nog werkt. Ook voor mensen met WAO-of WIA-uitkering wordt pensioenuitstel dan mogelijk. Verder wil het kabinet ook de 100%-toets schrappen. Dat zou betekenen dat bij pensioenuitstel het totale pensioen (inclusief AOW) meer mag gaan bedragen dan 100% van het laatste loon. Deze maatregelen zouden al op 1 januari 2017 moeten ingaan.

Tot slot: voordat u een besluit neemt, is het verstandig om te controleren wanneer uw AOW ingaat. Wilt u weten of de ingangsdatum van uw pensioen bij PFI kan worden uitgesteld en hoe dit in uw situatie werkt, neem dan contact op met het Pensioenloket van PFI.

deeltijdpensioen. Dit betekent dat een slaper die minder uren werkzaam is dan dat hij destijds bij ING/NN werkte het pensioen bij PFI niet kan uitstellen. PFI is verplicht om met enige regelmaat, maar ten minste jaarlijks te toetsen

Meet & Greet in Leiden en Veenendaal

Uit reacties van vroegere bijeenkomsten bleken de onderlinge contacten tussen leden en andere geïnteresseerden zeer te worden gewaardeerd. En dus benadrukte Hans van Buiten, voorzitter van de Commissie ledenbinding, op deze bijeenkomst van 4 oktober in het Van der Valk-hotel in Leiden dat de inleidingen niet lang zouden duren. Onder het genot van een drankje en een hapje was daarna dus uitgebreid gelegenheid voor persoonlijke ontmoetingen en om te netwerken. De aanwezigen waren een mix van gepensioneerden, leden en niet-leden en andere ex-medewerkers die om welke reden ING voortijdig hadden verlaten. Een enkeling zelfs na een dienstverband van 43 jaar. De onderwerpen die op deze namiddag werden besproken waren de nieuwe organisatiestructuur en (de ontwikkelingen van) het Pensioenfonds ING (PFI).

De nieuwe organisatiestructuur

Frank Sukel, bestuurslid, lichtte toe dat met de opsplitsing in twee nieuwe belangenverenigingen het accent is verschoven van 's' (senioren) naar 'o' (oud-medewerkers). Hij ziet het als een uitdaging om ook slapers (dienstverlaters die een pensioen hebben opgebouwd maar nog niet pensioengerechtigd zijn) te bedienen en aan te sporen lid te worden van VO-ING en/of VO-NN om de belangenbehartiging in bredere zin te bevorderen. De ambities van het bestuur op de korte termijn zijn ledengroei en uitbreiding en versterking van de communicatie: internet, nieuwsbrieven, maar ook het inzetten van social media. Ledengroei is ook nodig in het kader van belangenbehartiging richting het PFI, zorgverzekeraars en ex-werkgever. Opmerkelijk was dat de aanwezigen op deze meeting duidelijk vaker te vinden zijn op LinkedIn dan op Facebook.)

Pensioenfonds ING

Naar de presentatie werd aandachtig geluisterd en uit de vragen die naderhand werden gesteld viel af te leiden dat het onderwerp pensioenfonds ING met grote belangstelling werd en wordt gevolgd. De inleider, Peter van Meel, meldde in zijn presentatie dat het PFI er goed voor staat: een gezonde financiële positie en een relatief hoge dekkingsgraad. Als het gaat om actuele ontwikkelingen noemde hij de Brexit, de toename van de levensverwachting – en daarmee toename van de uitkeringen – en eventuele splitsing van de fondsen als belangrijke thema's. Er wordt nagedacht aan digitalisering: een persoonlijk digitaal archief en directe links naar online-info. De aanwezigen waardeerden de sprekers met applaus waarna het officiële deel van het programma op deze namiddag werd afgesloten. (Hans Nijenmanting)

Reacties van aanwezigen

Ton Boting

(op de foto met zijn vrouw Patricia Boting):

"Ik vind deze bijeenkomsten een goed initiatief. Vroeger was het pensioen nog zo ver weg, maar is nu voor mij dichtbij gekomen. Ik heb gewerkt bij de Postcheque- en Girodienst, ING en daarna bij NN in Den Haag en Rotterdam. Via een e-mail werd ik op de hoogte gebracht van deze bijeenkomst."

Joke Pronk, Arie de Niet en

Henk Hofstra *(gedrieën op de foto):*

Joke Pronk en Arie de Niet : "Wij hebben 41 jaar bij NN gewerkt maar werden boventallig. Via een e-mail van BOVOM wisten wij van deze bijeenkomst. Wij drieën houden buiten deze avond ook contact met elkaar, via WhatsApp bijvoorbeeld."

Henk Hofstra: "Zelf heb ik 39 jaar bij NN gewerkt. De mix van pensioenbespreking en ontmoeting van oud-collega's vind ik belangrijk."

John Westerbrink en Theo Stam

(op de foto's respectievelijk links en rechts):

John Westerbrink en Theo Stam: Wij hebben allebei bij NN gewerkt maar runnen nu elk een eigen bedrijf in pensioenconsultancy. Wij vinden het netwerken hier belangrijk, maar ook om oud-collega's weer te zien.

om oktober

Om oktober zaten wij daar aan de Oosterschelde met hoge, wittig ingevulde stilte, de halve dingen tussen fuik en nevel, verdwenen overkant en weten, tussen onze woorden en nog wachten met je hand.

Om dat beeld van overvol ontbreken zaten wij daar maar, waarin plotseling met heftig zuchten, leegloop van de lucht de lepelaars laag overvlogen.

En om wat volgde, een uitgesteld gewoner worden, de eerste kilte en om jouw ogen letterbeeld van herfst zijn wij toen opgestaan om ons met lage maanden te meten.

Thom Schrijer

‘Ik had feeling voor taal’

Ex-NN'er Thom Schrijer werd een succesvol dichter

Toen eind jaren tachtig adviseur concernpubliciteit Nationale Nederlanden Thom Schrijer onderweg naar kantoor werd aangereden, liep hij een nekwhiplash op en ten gevolge daarvan kreeg hij later geheugenproblemen. Uiteindelijk kwam hij in 1993 in de wao. Het was het einde van een carrière bij NN en daardoor het begin van zijn dichterschap.

Thom Schrijer (79) begon zijn loopbaan als inspecteur Schade. Via de binnendienst kwam hij terecht bij de marketingafdeling in Den Haag. Later leidde hij een interne studio om tussenpersonen te ondersteunen bij hun marketing. "Altijd met groot

plezier gedaan," vertelt Thom, "maar door dat ongeluk functioneerde ik niet langer. Ik zat door die wao ineens in een donker, leeg gat te kijken. Ik wilde iets doen, had feeling voor taal en verbeterde vaak al teksten. Ook las ik graag. Eerst vatte ik het plan op om verhalen te gaan schrijven." Maar toen zijn oog viel op een prospectus van de Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam (poëziewerkshops) begon hij zich toe te leggen op het schrijven van gedichten. De docent spoorde hem aan om eens 'iets naar een blad te sturen' en al snel begon hij te publiceren. In 2000 won hij de VU-Podium Poëzieprijs. In dat jaar verscheen ook zijn eerste, fraai

geïllustreerde, dichtbundel 'Lege schommels'. Vorig jaar alweer zijn zesde bundel 'Een feest van afzien'. En de zevende is in wording. Thom won verder prijzen in Nederland en Vlaanderen. Hij is één van de 'Mannen van Papier', een groep Zeeuwse dichters, een beeldend kunstenaar en een muzikant, die met elkaar een boeiend poëzieprogramma brengen. Sinds 1998 woont hij in Zierikzee. Zijn dichtbundels bestellen: www.liverse.nl. Meer over Thom: www.thom-schrijer.nl.

Ken je ook een VO-NN-lid met een bijzondere hobby of verdienste? Laat het de redactie weten: info@vo-nn.nl